

§ 380

Lausunto tarkastuslautakunnalle vuoden 2018 arviointikertomuksesta

HEL 2018-004974 T 00 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa tarkastuslautakunnalle vuoden 2018 arviointikertomuksen kohdista 1.2–9.3 seuraavan lausunnon:

1.2 Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten seuranta

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että tilintarkastajan antamien suositusten mukaisesti toimenpiteisiin ryhdytään viivyttämättä havaittujen epäkohtien poistamiseksi.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen, että johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että tilintarkastajan antaminen suositusten mukaisesti toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi ryhdytään viivyttämättä. Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että arviointikertomuksessa mainitut puutteet koskien mm. muistiotositteita, tase-erittelyjä ja irtaimiston seurantaa ovat vähentyneet.

2.1 Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginkanslian tulee

- jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että sitovan tavoitteen mittari vastaa asetettua sitovaa tavoitetta.
- tavoitetta asetettaessa määritellä, mihin suunnitelmaan toteumaa verrataan, kun sitovaksi tavoitteeksi määritellään suunnitelman mukainen toteutus.

Kaupunginhallitus toteaa, että vuoden 2019 talousarvioon sitovien toiminnan tavoitteiden mittareita on uudistettu laajalti. Lauta- ja johtokunnat ovat esittäneet talousarvioehdotuksissaan 2019 toiminnan tavoitteita ja niiden mittareita uudelta pohjalta. Talousarviovalmistelun yhteensovitusvaiheessa tavoitteita ja mittareita on kehitetty toimialojen ja keskushallinnon kesken yhteisvalmisteluna sekä pyritty kehittämään sisältöjä. Myös kaupunginkanslian omia toiminnan tavoitteita ja niiden mittareita on kehitetty ja tarkennettu.

Koskien tytäryhteisöjen tavoitteiden asetantaa toteaa kaupunginhallitus lisäksi, että kaupungin talousarvioissa on viime vuosina asetettu yksit-

täisille tytäryhteisöille tavoitteita, joissa edellytetään tiettyjen hankkeiden toteuttamista suunnitelmien mukaan. Suunnitelmien mukainen toteutus tarkoittaa sekä aikataulua että kustannuksia. Talousarviossa ei kuitenkaan ole edellytetty nimenomaan hankesuunnitelmien mukaista toteutusta. Suurissa, pitkäkestoisissa hankkeissa on tavanomaista, että hankesuunnitelman valmistumisen jälkeen tehdään vielä tarkempaa suunnittelua ja kustannuslaskentaa ennen hankkeen rakennustöiden käynnistämistä. Esimerkiksi hankesuunnittelun aikana määritetty toteutusaikataulu on arvio, johon vaikuttavat myös muun muassa markkinatilanne ja sen vaikutus työvoiman sekä rakennusmateriaalien saatavuuteen. Näissä tilanteissa hankkeen talousarviotavoitteeksi asetettua suunnitelman mukaista toteutusta on tarkoituksenmukaista arvioida hankesuunnitelmaa pidemmälle vietyjen ja tarkempien toteutussuunnitelmien perusteella.

3.2 Talouden tunnuslukujen kehitys

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginkanslian tulee

- ilmoittaa talousarviossa todelliset menokasvutavoitteen laskennassa käytettävät oletukset ja esittää tilinpäätöksessä tavoitteen toteutumisen perusteet nykyistä läpinäkyvämmiin.

Kaupunginhallitus toteaa, että sekä vuoden 2018 että vuoden 2019 talousarviossa on todettu, että toimintamenoihin liittyvä kaupunkistrategian tavoite lasketaan siten, että huomioidaan kaupungin väestöennusteen mukainen vuosittainen väestönkasvu ja peruspalveluiden hintaindeksin mukainen kustannustason muutos vähennettynä kokonaistuotavuuden vuotuisella 0,5 % nousulla. Tavoitteen laskentaperusteita tulaa entisestään selkiyttämään sekä talousarviossa että toteutumisen seurannassa tilinpäätöksessä.

3.3 Tontinluovutuksen taloudelliset vaikutukset

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan tulee

- parantaa tonttien hinnoittelun ja laskentaperiaatteiden avoimuutta ja selkeyttä edelleen uusien tontinluovutuslinjausten hyväksymisen jälkeen. Myös myynnin ja vuokraamisen vertailun laskentaperiaatteita tulee selkeyttää.
- varmistaa uusien tontinluovutuslinjausten toteutus siten, että sekä kaupungin taloudellinen etu että asuntotuotannon tavoitteet tulevat otetuksi huomioon.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin tontinluovutusta koskevat linjaukset sekä niitä tarkentavat soveltamisohjeet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 1.4.2019. Hyväksytyjen linjausten keskeisiä toiminnal-

lisia vaikutuksia ovat muun muassa tontinluovutustoiminnan avoimuuden lisääntyminen sekä tonttihinnoittelun reagoitukyvyyn paraneminen. Taloudellisten vaikutusten osalta linjausten arvioidaan nopeuttavan kaupungin maanvuokratulojen kehitystä, mutta samalla tonttien luovuttaminen nykyistä laajemmin vuokraamalla vähentää vuosittain luovutetuista tonteista saatavia maanmyyntituloja. Hyväksytyillä linjauksilla on arvioitu olevan pitkällä tähtäimellä positiivinen vaikutus rakennusalan kilpailun edistämiseksi, jonka ainakin välillisesti on arvioitu edistävän myös asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden toteutumista.

4.1 Palkitsemisen yhdenmukaisuus ja tasa-arvoisuus

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginkanslian tulee

- varmistaa, että henkilöstöhallinnon järjestelmät ja aineistot mahdollistavat perusteettomien palkkaerojen havaitsemisen ja tukevat yhdenmukaista tehtävien vaatavuuden arviointityötä.
- luoda esihenkilöille ja henkilöstölle läpinäkyvä kriteeristö sille, mikä on olennainen tehtävien vaatavuuden muutos, jolla on palkkavaikutuksia.
- varmistaa, että toimialat ja liikelaitokset konkretisoivat työsuorituksen arviointitekijät yhteistoiminnassa henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa.
- seurata säännöllisesti sitä, myönnetäänkö henkilökohtaisia lisiä ja kertapalkkioita yhdenmukaisella ja tasa-arvoisella tavalla eri toimialoilla ja liikelaitoksissa.

Nykyisessä palkanlaskentajärjestelmässä ei yhdisty tehtävänkuvaukset, tehtävien vaatavuusluokittelu ja palkkatieto, vaan yhdistely tehdään ns. TVA-arviointikartoissa manuaalisena työnä. Nykyisen manuaalisen toimintatavan haasteet on tunnustettu, mistä syystä kehitteillä olevaan hr-tietojärjestelmään ollaan luomassa tehtävien vaatavuuden arvioinnille tukea. Järjestelmätuella saadaan luotettavampi tieto palkkauksen nykytilasta ja mahdollista kehittämistarpeista. Järjestelmätukea saadaan aikaisintaan vuonna 2020.

Tehtävien vaatavuuden arviointityössä esihenkilöillä on tärkeä rooli. Arviointi perustuu aina tehtävänkuvaukseen, joka laaditaan esihenkilöiden toimesta. Vaatavuusluokittelun tueksi on laadittu kaupunkiyhtenäisiä mallituksia. Tarkoituksena on edelleen kehittää kuvauksia ja konkretisointia siitä, minkälaisista olennaisista tehtävä- ja vaatavuusmuutoksista voi seurata palkkavaikutuksia.

Henkilökohtaisen työsuorituksen arviointia tehdään tulos- ja kehityskeskustelujen yhteydessä. Mikäli henkilökohtaisia lisiä myönnetään, tulee niiden perustua työsuorituksen arviointiin. Kaupungin ohjeistus si-

sältää pääkriteerit hyvälle työsuoritukselle. On tarkoitettu, että nämä kriteerit avataan ja niistä keskustellaan toimialoilla ja liikelaitoksissa. Tällä tavoin varmistetaan läpinäkyvyyttä ja asian ymmärrettävyyttä. Työ on kesken ja sitä jatketaan kaupungilla.

Palkkaraportointia kehitetään tasa-arvon näkökulmasta. Tasa-arvotoimikunnan suositusten mukaisesti palkkauksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä tullaan myös edistämään. Palkitsemisen periaatteet ja kriteerit ovat kaikille samat sukupuolesta riippumatta. Säännöllisellä palkkauksen raportoinnilla varmistetaan tasa-arvon toteutuminen. Seurannasta tehdään systemaattinen toimintatapa, jolloin palkitsemisen toteutumista tehdään vuosikellon mukaan henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa toimialoilla ja liikelaitoksissa.

5.1 Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle

Tarkastuslautakunta toteaa, että

kaupunginkanslian tulee

- kiirehtiä omistajastrategioiden valmistelua konsernijaostolle, jotta kaupunginhallitus voi nimetä markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt ja päättää niiden omistajastrategiasta.
- sopia yhteistyössä valtuustoryhmien kanssa ennen seuraavia kuntavaaleja, miten erityisesti markkinaehtoisesti toimivissa yhtiöissä turvataan hallitustyöskentelyn riittävä jatkuvuus.
- määritellä yhteistyössä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa, mitä kustannuksia ylläpitokustannuksiin sisällytetään, jotta tavoite ei ole ristiriidassa asuntokannan korjaustarpeiden kanssa.

kaupunginkanslian yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan ja Helsingin Satama Oy:n kanssa tulee

- sujuvoittaa Jätkäsaaren liikennettä kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkikonserniin kuuluu noin 80 tytäryhteisöä, joiden tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden valmistelu on meneillään kaupunginkansliassa. Tarkoituksena on valmistella ensimmäisenä kokonaisuutena nimenomaan markkinaehtoisesti toimiviksi luettavien tytäryhteisöjen omistajastrategiat kaupunginhallituksen päätettäväksi. Toiminnan markkinaehtoisuuden arvioinnissa käytettävät kriteerit on määritelty kaupunginvaltuuston 17.5.2017, § 241 hyväksymässä konserniohjeessa.

Siihen asti, että tytäryhteisökohtaisista omistajastrategioista on päätetty, noudatetaan kaupunginhallituksen 26.4.2011 päättämiä ja myö-

hemmin soveltuvien osin yksittäisten yhteisöjen osalta päivitettyjä omistajapoliittisia linjauksia. Omistajapoliittisissa linjauksissa on otettu kantaa myös muun muassa silloin liikelaitosmuodossa toimineiden Helsingin Energian, Helsingin Sataman sekä Palmian omistamiseen.

Hallituksen jäsenten nimeämisen osalta kaupunginhallitus toteaa, että arviointikertomuksessa erityisesti viitatus Helen Oy:n osalta hallituksen luottamushenkilötaustaisia jäseniä on toistaiseksi vaihdettu vain kerran yhtiön olemassa olon aikana, vuoden 2017 kunnallisvaalien jälkeen. Muilta osin Helen Oy:n ja Helsingin Satama Oy:n hallitusten valintaa koskevia ehdotuksia valmistellaan yhtiöihin perustettujen osakkeenomistajan nimitystoimikuntien toimesta.

Kaupungin tytäryhteisöjen hallitukseen nimettävien luottamushenkilötaustaisten jäsenten nimeämisprosessia tullaan kehittämään yhteistyössä eri valtuustoryhmien kanssa ennen vuonna 2021 järjestettäviä kunnallisvaaleja ja niihin perustuvia hallitusnimeämiä.

Kaupunginhallitus toteaa vuonna 2012 varsinaisen toimintansa aloittaneelle Helsingin kaupungin asunnot Oy:lle talousarviossa asetettuihin tavoitteisiin liittyen, että yhtiölle on asetettu vuosien 2013–2019 talousarvioissa tavoite ylläpitokustannusten maltilliseen kehitykseen liittyen. Tavoite liittyy kaupungin suurempaan tavoitteeseen kohtuuhintaisen asumisen tarjoamisesta asukkaille. Yhtiötä ja muita tytäryhtiöitä, joille on asetettu vastaava talousarviotavoite, on ohjeistettu tavoitteen täyttymisestä raportoimisen osalta.

Vuodelle 2019 asetetussa talousarviotavoitteessa verrataan Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kiinteistöjen ylläpitokustannusten keskimääräistä kehitystä kolmen vuoden aikajaksolla siihen, miten Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksi on kehittynyt samalla aikajaksolla. Tavoite ottaa huomioon sen, että Helsingin kaupungin asunnot Oy tekee vuosittain merkittävän määrän peruskorjauksia ja muita asuntokantaan liittyviä korjauksia. Vain yhtiön aiemmasta korjaustasosta olennaisesti poikkeavat vuodet vaikuttavat merkittävästi yhtiön ylläpitokustannusten kehitykseen suhteessa kustannusindeksiin. Korjauskustannusten vuosivaihtelun vaikutusta tasoittaa edelleen se, että ylläpitokustannuksia arvioidaan kolmen vuoden aikajakson keskiarvona.

Vuonna 2018 Helsingin kaupungin asunnot saavutti asetetun ylläpitokustannuksia koskevan talousarviotavoitteen. Samoin tavoite on toteutunut aiempina vuosina vuosia 2015 ja 2016 lukuun ottamatta.

Kaupunginhallitus toteaa, että satamaliikenteestä johtuvien Jätkäsaaren ruuhkapiikkien sekä kantakaupungin työmatkaliikenteen sujuvoittamiseksi on käynnistetty Länsilinkin ympäristön yleissuunnitelman laa-

timinen kaupunkiympäristön toimialalla yhteistyössä kaupunginkanslian ja Helsingin Satama Oy:n kanssa. Yleissuunnitelma viedään päätöksentekoon kaupunkiympäristölautakuntaan vuoden 2019 aikana. Lisäksi vuonna 2018 toteutettiin Länsisatamankadulle ja Salmisaarenkadulle kaistajärjestelyiden muutos, joilla Länsisatamasta ja Jätkäsaaresta pois päin suuntautuvan liikenteen kapasiteettia lisättiin. Kaupunginhallitus toteaa myös, että Satama on tämän vuoden alusta ottanut käyttöön hintaohjauksen, jolla rekkaliikenteen kasvua pyritään ohjaamaan Vuosaareen. Ensimmäinen uusi laiva Vuosaaren reitille aloittaa liikennöinnin kesäkuussa.

6.1 Ulkomaisten investointien, yritysten ja osajien houkuttelu

Tarkastuslautakunta toteaa, että

kaupunginhallituksen tulee

- edistää pääkaupunkiseudun yhtenäisen brändin luomista markkinoinnin edistämiseksi ja kansainvälisen tunnettuuden lisäämiseksi.

kaupunginkanslian tulee

- lisätä englanninkielistä viestintää kaupungin toiminnasta ja palveluista.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- seurata englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kysyntää, jotta aloituspaikkoja voidaan tarvittaessa lisätä.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkanslian uudella viestintäosastolla ja kaupungin omistamalla markkinointiyhtiöllä Helsinki Marketing Oy:llä ja Helsingin seudun elinkeino-yhtiöllä Helsinki Business Hubilla on hyvät edellytykset edistää sitä, että kansainvälisen tunnettuuden lisäämisessä tehdään hyvää yhteistyötä pääkaupunkiseudun muiden kaupunkien kanssa. Helsinki tarjoaa jatkossakin muille pääkaupunkiseudun kaupungeille mahdollisuuden kiinnittyä Helsingin kansainväliseen markkinointiin ja yhtenäiseen Helsinki-brändiin.

Kaupunginkanslian viestintäosastolla on käynnissä koko kaupungin toimintojen ja palveluiden englanninkielisen viestinnän kehittämisprojekti, josta syntyy toimenpidesuunnitelma sekä lyhyen että pidemmän aikavälin parannuksista. Kaupunginkanslian viestintäosastolla on tunnistettu tarve vahvistaa osaston natiivitasoista englannin osaamista, jotta englanninkielisen viestinnän määrää saadaan lisättyä ja laatua saadaan kehitettyä ottamaan paremmin huomioon vastaanottajien kulttuurinen viitekehys.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkistrategian mukaisesti ensimmäisen vieraan kielen opetus aloitetaan ensimmäiseltä luokalta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla luodaan monipuolisia kielenoppimisen polkuja varhaiskasvatuksesta jatko-opintoihin ja työelämään.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että englanninkielisen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen paikkoja on lisätty. Laajamittaista suomi-englanti esiopetusta on käynnistetty syksystä 2018 uusissa ryhmissä. Lisäksi kolmessa peruskoulussa on aloitettu syksystä 2018 lähtien ensimmäiseltä luokalta alkava laajamittainen kaksikielinen suomi-englanti opetus (Malmin, Vesalan ja Laajasalon peruskoulut). Kielirikasteinen esiopetus on jatkunut syksystä 2018 alkaen neljällä alueella ja neljällä kielellä: englanti, venäjä, ranska ja espanja. Lisäksi kielirikasteinen englannin kielen opetus on aloitettu neljässä koulussa (Taivallahden ja Jätkäsaaren peruskoulut, Ruoholahden ja Kaisaniemen ala-asteen koulut). Vuonna 2019 kielirikasteinen englannin kielen opetus laajenee vielä neljään kouluun. (Itäkeskuksen, Meilahden ja Kannelmäen peruskoulut ja Siltämäen ala-asteen koulu).

7.1 Perusopetuksen alueellinen tasa-arvoisuus

Tarkastuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- varmistaa, että erityisopettajien määrä vastaa tukea tarvitsevien oppilaiden kasvavaa määrää, esimerkiksi tukemalla opettajien jatkotai täydennyskoulutustautumista erityisopettajiksi.
- selvittää, miten positiivisen diskriminaation määrärahojen jaossa voidaan ottaa huomioon oppilaiden tarvitsema tehostettu ja erityinen tuki.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että on ensisijaisen tärkeää, että myönteisen erityiskohtelun määrärahan kohdentamisessa huomioidaan myös erityisen tuen ja tehostetun tuen piirissä olevat oppilaat. Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen tulosbudjetissa 2019 on varattu 1,1 miljoonan euron lisämääräraha esi- ja perusopetuksen laaja-alaisten erityisopettajien määrän lisäämiseen. Tavoitteena on, että joustavilla opetusjärjestelyillä ja ryhmittelyllä sekä yhteisopettajuudella voidaan toteuttaa yksilöllisiä oppimispolkuja ja vastata oppilaiden erityisen tuen tarpeisiin.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että eriarvoistumiseen pyritään vaikuttamaan takaamalla tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet jokaiselle helsinkiläiselle oppilaalle. Keskeistä eriarvoistumisen vähentämisessä on, että varhaiskasvatus ja perusopetus ja ruotsinkieliset palvelut ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Tavoitteena on oppilas saa tarvitsemansa

erityisen tuen omassa lähikoulussa ja opiskelee lähialueensa muiden oppilaiden kanssa.

Lasten ja nuorten syrjäytymistä ehkäistään tukemalla heidän kiinnittymistään yhteiskuntaan ja kulttuuriin monihallintokuntaisena yhteistyönä. Varhaiskasvatusyksiköitä ja kouluja vahvistetaan erityisesti niillä alueilla ja niissä toiminnoissa, joissa nuorten yhdenvertaisen aseman varmistaminen sitä edellyttää. Tätä tukee myönteisen erityiskohtelun rahoituksen jatkuminen vuonna 2019 ja sen lisääminen kaupunkistrategian mukaisesti maltillisesti. Määrärahalta tuetaan tasa-arvoisten varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Määrärahalta tuetaan lasten ja oppilaiden oppimista ja kasvua, koulunkäyntiä sekä varmistetaan erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden osalta peruskoulun päättäminen ja toiselle asteelle siirtyminen. Määräraha kohdentuu juuri kouluille, jotka tarvitsevat sitä oppilaiden sosioekonomisen taustan vuoksi lisätukea.

7.2 Tasavertaiset opiskelumahdollisuudet kaupungin lukioissa

Tarkastuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- lisätä positiivisen diskriminaation määrärahoja niille lukioille, joissa on tavallista enemmän tarvetta tukitoimille ja opiskelun ohjaukselle.

Kaupunginhallitus toteaa, että uusi lukiolaki astui voimaan 1.1.2019. Lain tavoitteena on edistää lukiolaisten hyvinvointia, tukea opiskelijoita heidän opinnoissaan sekä sujuvoittaa siirtymistä jatko-opintoihin. Keskeistä on henkilökohtaisen opinto-ohjauksen lisääminen ja oppimisen tuen laajentaminen.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että myönteisen erityiskohtelun rahoitus jatkuu vuonna 2019 ja sitä lisätään kaupunkistrategian mukaisesti maltillisesti. Myönteisen erityiskohtelun määräraha tukee uuden lukiolain kärkitavoitteita. Myönteisen erityiskohtelun määräraha on toimiva keino kohdentaa opetuksen resursseja alueellisesti tasa-arvoa lisäävällä tavalla ja määräraha kohdentuu juuri oppilaitoksiin, jotka tarvitsevat sitä opiskelijoiden sosioekonomisen taustan vuoksi lisätukea.

7.3 Toimeentulotuen siirto Kelaan

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- varmistaa työnjaon selkeys Kelan kanssa.
- varmistaa, että asiakkaan kohtaamiseen sosiaalityössä on riittävästi aikaa Kela-siirron alkuperäisten tavoitteiden mukaisesti.

- pitää toimeentulotuen omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurata sen toteutumista säännöllisesti sosiaalihuoltolain 47 §:n mukaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa, että pääkaupunkiseututasolla on työryhmiä Kelan kanssa, joiden tavoitteena on kehittää Kelan ja pääkaupunkiseudun kuntien välistä yhteistyötä tunnistamalla asiakastarpeet ja selvittämällä asiakasohjausta ja -prosesseja sekä käydä läpi asiakastyön ongelmakohtia. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee yhteistyötä Kelan kanssa ja rakentaa yhteistyökäytäntöjä toimeentulotuen myöntämisessä. Kaupunginhallitus pitää kannatettavana, että sosiaali- ja terveystoimiala edistää aktiivisesti työnjaon selkeyttämistä Kelan kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiala toteuttaa kaupunkistrategiaa parantamalla palvelujen saatavuutta kaikissa toiminnoissaan, aikuissosiaalityössä asiakkaaksi tulon prosessia kehittää, jotta asiakas pääsee palvelun piiriin mahdollisimman nopeasti. Sosiaali- ja terveystoimiala kohdistaa toimenpiteitä asiakaskokemuksen parantamiseksi muun muassa onnistuneiden vuorovaikutustilanteiden parantamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että sosiaali- ja terveystoimiala varmistaa omavalvonnan avulla muun muassa palvelujen asiakas- ja potilasturvallisuuden, muun laadun, palvelujen saatavuuden sekä palveluja käyttävien henkilöiden yhdenvertaisuuden ja perusoikeuksien toteutumisen. Toimiala käy läpi ja analysoi poikkeamat, jakaa hyviä käytänteitä ja nostaa havaitut kehittämiskohteet omavalvontasuunnitelmaan. Kaupunginhallitus tuo esille, että toimeentulotuen 1.3.2019 valmistunut omavalvontasuunnitelma on nähtävillä sosiaali- ja terveystoimialan perhe- ja sosiaalipalvelujen internetsivuilla muiden palvelujen omavalvontasuunnitelmien tavoin.

8.1 Lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalvelujen piiriin

Tarkastuslautakunta toteaa, että

sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- olemassa olevia toimintoja järjestämällä ja tarvittaessa resursointia lisäämällä perustaa lasten ja nuorten lieviä ja keskivaikeita mielenterveysongelmia arvioiva ja hoitava yksikkö, joka lisäksi toimii jatko- hoitopaikkana erikoissairaanhoidolle.
- tehdä yhteistyötä lääkärin rekrytointiongelmien helpottamiseksi lasten- ja nuortenpsykiatriassa. Lääkäripulasta tulee aktiivisesti viestittää sosiaali- ja terveystoimialaan lääkärin koulutusmäärien lisäämiseksi ja lasten- ja nuorisopsykiatrian erikoislääkäreiden saatavuuden varmistamiseksi jatkossa.

- tehdä yhteistyötä HUSin lasten- ja nuortenpsykiatrian kanssa lähetekäytännön sujuvoittamiseksi lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa, jotta hoitoon pääsy nopeutuu.
- tehdä yhteistyötä HUSin nuortenpsykiatrian kanssa työnjaon selkiyttämiseksi erityisesti nuorten mielenterveyspalveluissa.
- kehittää lastensuojelun palveluja yhteistyössä HUSin nuortenpsykiatrian kanssa siten, että apua tarvitseville nuorille voidaan tarjota hoitoa viipymättä eikä heitä jouduta tarpeettomasti sijoittamaan hoidon puutteen takia.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- lisätä oppilas- ja opiskeluhuollon psykologipalvelujen saatavuutta.

sosiaali- ja terveystoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- selvittää mahdollisuus parantaa lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuutta lisäämällä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon psykiatrisia sairaanhoitajia.
- viimeistään psykiatrista hoitoa edellyttävissä tilanteissa yhteistyössä nimetä lapselle tai nuorelle lääkäri ja vastuuhenkilö, joka koordinoi palveluja ja vastaa tiedonkulusta.

Kaupunginhallitus jakaa tarkastuslautakunnan huolet nuorten pääsystä mielenterveyspalvelujen piiriin ja pirstaleisesta palvelujärjestelmästä. Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialalla on kehitetty toimintaa vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin, mutta muutos vaatii aikaa. Toimiala kehittää lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien hoidon palvelu- ja prosessiketjua kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa sekä tekee aktiivisesti yhteistyötä HUSin kanssa prosessien sujuvoittamiseksi ja työnjaon selkiyttämiseksi. Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että lääkäripulasta tulee aktiivisesti viestiä sosiaali- ja terveysministeriöön, jotta lapset ja nuoret pääsevät sujuvasti mielenterveyspalvelujen piiriin.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden saatavuus tulee taata. Palveluiden jatkuvuuden kannalta tulee tunnistaa kriittiset asiakasryhmät. Palveluihin tulee päästä joustavasti ja palveluiden jatkuvuus tulee turvata henkilöstön työtapoja uudistamalla ja henkilöstöä kouluttamalla. Tavoitteena on oppilaiden ja opiskelijoiden yhdenvertaisuus panostamalla ongelmien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen. Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungin mitoitussuosituksista (800 oppilasta/opiskelijaa/kuraattori ja 1 000 oppilasta/opiskelijaa/psykologi)

on arvioitava uudelleen ennen 2020 talousarvion vahvistamista osana lasten ja nuorten mielenterveyden palveluketjujen parantamista, mitä sosiaali- ja terveystoimiala sekä HUS parhaillaan tekevät.

8.2 Lasten ja nuorten pääsy kuntoutusterapioiden piiriin

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- vahvistaa lasten ja nuorten kuntoutuspalvelua vastaamaan kysyntää kaupungin eri alueilla.
- perustaa monialainen kuntoutusryhmä lasten ja nuorten kuntoutuksen suunnittelua ja toteutusta varten.
- vahvistaa neuropsykologista kuntoutusosaamista lasten ja nuorten palveluissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiala uudistaa toimintaansa perhekeskus-toimintamallin mukaisesti ja toimintaa toteutetaan verkostomaisena koko kaupungissa. Asiakkaaksi tulemistä helpotetaan yhden luukun periaatteella. Lisäksi rakennetaan esimies- ja ammattilaisverkostot perhekeskus -toimintamalliin johtamisen tueksi. Lapsiperheiden palveluihin otetaan käyttöön myönteisen erityiskohtelun (PD) -indikaattorit ja niiden ohjaamina tehdään palvelujen ja voimavarojen vaikuttavaa lisäämistä ja kohdentamista. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveystoimiala jatkaa aktiivista palvelujen kehittämistä ja parantaa palvelujen saatavuutta.

8.3 Omaishoitoa tukevien palveluiden laatu ja riittävyys

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- parantaa yli 64-vuotiaiden omaishoidettavien hoidon laatua omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana sekä ympärivuorokautisessa hoidossa että kotiin annettavana palveluna.
- laajentaa kotiavustajapalvelu iltai- aikaan tai kehittää uusia kotiin annettavan palvelun muotoja.
- parantaa omaishoidon palveluiden saavutettavuutta järjestämällä kuljetus palvelun piiriin esimerkiksi taksisetelin avulla.
- tiedottaa entistä laajemmin omaishoitajana toimimisen mahdollisuuksista, erityisesti työssäkäyville.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiala on kehittänyt palveluita toimivimmiksi ja asiakkaiden toiveita ja tarpeita vastaaviksi. Omaishoitajien asemaa ja jaksamista tuetaan monipuolisilla ja yksilöllisillä jatkuvasti kehittyvillä palveluilla. Omaishoidon tuen myöntämisperusteita ja tuen lomituksen tuntimäärää on uudistettu. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että omaishoitajana toimimisen mahdollisuuksista tiedotetaan entistä laajemmin.

8.4 Ostopalvelujen laatu ja sopimusten hallinta

Tarkastuslautakunta toteaa, että

kaupunginkanslian tulee

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan tulee kuntalaisille suunnattujen asiakaspalvelujen kilpailutuksissa

- järjestää potentiaalisille tuottajille tarvittaessa mahdollisuus tutustua palveluun etukäteen siten, että tuottajat kykenevät tekemään realistisen tarjouksen.

sosiaali- ja terveystoimialan tulee kuntalaisille suunnattujen asiakaspalvelujen kilpailutuksissa

- varmistaa, että sopimuksen seuranta on järjestetty siten, että tilaaja, tuottaja ja asiakkaat tuntevat laadunvalvontaprosessin.

Kaupunginhallitus toteaa, että lokakuussa 2018 asetettu (kansliapäällikkö 17.10.2018 § 212) ruokapalvelukonseptityöryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella kaupungin ruokapalvelukonseptin linjaukset ja määrittellä minkälainen ja -suuruinen keskuskeittiöratkaisu on tarpeen kaupungin ruokahuollon järjestämisessä, jätti loppuraporttinsa 5.3.2019.

Tulevaa keskuskeittiöratkaisua selvitettäessä ruokatehtaan ylikapasiteetin välttämiseen kiinnitetään erityisesti huomiota. Kaupunginvaltuuston päättämän ruokapalvelujen kilpailutuksen laajentamisen lisäksi tarvittavaan kapasiteettiin vaikuttavat mm. kaupungin asukasmäärän kasvu sekä koulujen ja päiväkotien olemassa olevien keittiöiden valmistusmahdollisuuksien optimaalinen hyödyntäminen.

Ruokapalvelukonseptityöryhmän raportin jatkotoimenpiteenä kaupungin johtoryhmä kehotti 8.4.2019 kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa selvittämään toimialan ruokapalvelujen tarpeen ja määrittelemään keskuskeittiöltä tai vastaavalta toimijalta hankittavan ateriamäärän. Palvelukeskuksen tulee määrittellä tämän ateriamäärän tarkoituksenmukaisin tuotantoteknologia ja aterioiden tuotantoprosessivaihtoehdot sekä laatia selvitys kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tarpeisiin sopivimmasta tuottamistavasta. Selvitykset liitetään osaksi keskuskeittiön tarveselvitystä.

Kaupunginhallitus toteaa, että arviointikertomuksessa kuvatut kuntalaisille suunnatut asiakaspalvelut on kilpailutettu kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla sekä sosiaali- ja terveystoimialalla. Kilpailutettaviin palveluihin tutustumisen mahdollistava markkinavuoropuhelu ja laadun-

valvontaprosessin asianosaisille tahoille avaava sopimusten seuranta ovat osa hyvin toteutettua hankintaa. Näihin käytäntöihin kannustetaan kaupungin hankintojen ohjauksessa ja koordinoinnissa.

9.1 Uudisrakentaminen ja laadunvalvonta

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan tulee

- kehittää rakennushankkeille mittareita, joilla voidaan seurata rakentamisen laadun kehittymistä.
- edellyttää kaikkien hankkeiden urakoitsijoilta rakentamisen aikataulutuksen ja laaturiskien hyvää hallintaa esimerkiksi urakkaohjelmaan kirjatulla vaatimuksilla.
- parantaa ja yhtenäistää rakennushankkeiden vastaanottoprosesseja esimerkiksi malliasiakirjojen ja ohjeiden avulla.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupunkistrategiassa 2017 - 2021 edellytetty kiinteistöstrategia ja sisäilmaohjelma sekä niiden yhteinen toteutusohjelma tullaan käsittelemään kaupunginhallituksessa kevään 2019 aikana. Kiinteistöstrategian ja sisäilmaohjelman lähtökohtaisina tavoitteina ovat kiinteistökannan laadun parantaminen, laaturiskien hallinnan parantaminen sekä sisäilmaongelmien vähentäminen.

9.2 Päästövähennysten toteuttaminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- edistää liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamista aiempaa vaikuttavammilla keinoilla.
- edistää sähköisen liikenteen työryhmän suosituksia.
- lisätä yhteistyötä yritysmaailman, kaupunkilaisten ja taloyhtiöiden kanssa päästövähennysten toteuttamiseksi.

kaupunginkanslian tulee

- kiinnittää huomiota tytäryhteisöjen tavoitteiden valmistelussa siihen, että Helen Oy:n sitova talousarviotavoite olisi nykyistä ohjaavampi, esimerkiksi asettamalla vuositavoitteita hiilidioksidipäästöjen vähennyksille.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että Helsingissä toteutettavat liikenehankkeet tukevat päästövähennystavoitteita sekä tekevät liikkumisesta sujuvaa ja kaupungista elävää ja viihtyisää. Liikenteen kehittämisessä priorisoidaan kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämistä.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimiala on laatinut sähköisen liikenteen työryhmän suositusten mukaisesti yleisille alueille toteutettavien sähköautojen latauspisteiden yleissuunnitelman. Lisäksi kaupunkiympäristön toimiala on kilpailuttanut yleisille alueille toteutettavien sähköautojen latauspisteiden tuottamisen kantakaupungin alueelle.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä ja kannatettavana, että päästövähennysten toteuttamiseksi lisätään yhteistyötä yritysmaailman, kaupunkilaisten ja taloyhtiöiden kanssa.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että Helen Oy:n kaupunginvaltuustolle raportoitavana talousarviovavoitteena on kaupunginvaltuuston 2.12.2015 hyväksymän Helenin kehitysohjelman toteuttaminen. Markkinaehtoisesti toimivana tytäryhteisönä Helen Oy ja yhtiön hallitus vastaavat kehitysohjelman vaatimista operatiivisista toimenpiteistä.

9.3 Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan tulee

- huolehtia siitä, että luonnonsuojelun tavoitteiden toteuttamiseen kohdennetaan riittävät resurssit.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimialalla on nykyisillä resursseilla ja niitä tarvittaessa uudelleen kohdentamalla edellytykset edistää luonnonsuojeluohjelman toteuttamista asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Käsittely

Vastaehdotus:

Kaisa Hernberg: Muutetaan kohdan 5.1 "Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle" viimeinen kappale:

Uusi muotoilu:

"Kaupunginhallitus toteaa, että Satama on tämän vuoden alusta ottanut käyttöön hintaohjauksen, jolla rekkaliikenteen kasvua pyritään ohjaamaan Vuosaaren. Ensimmäinen uusi laiva Vuosaaren reitille aloittaa liikennöinnin kesäkuussa. Lisäksi kaupunkiympäristön toimiala yhteistyössä kaupunginkanslian ja Helsingin Satama Oy:n kanssa on käynnistänyt Länsilinkin ympäristön yleissuunnitelman laatimisen. Yleissuunnitelma viedään päätöksentekoon kaupunkiympäristölautakuntaan vuoden 2019 aikana. Lisäksi vuonna 2018 toteutettiin Länsisatamankadulle ja Salmisaarensatamalle kaistajärjestelyiden muutos, joilla Länsisatamasta ja Jätkäsaaresta poispäin suuntautuvan liikenteen kapasiteettia lisättiin."

20.05.2019

pohjaehdotus (korvattava teksti):

Kaupunginhallitus toteaa, että satamaliikenteestä johtuvien Jätkäsaaren ruuhkapiikkien sekä kantakaupungin työmatkaliikenteen sujuvoittamiseksi on käynnistetty Länsilinkin ympäristön yleissuunnitelman laa-
timinen kaupunkiympäristön toimialalla yhteistyössä kaupunginkanslian ja Helsingin Satama Oy:n kanssa. Yleissuunnitelma viedään päätök-
sentekoon kaupunkiympäristölautakuntaan vuoden 2019 aikana. Lisäk-
si vuonna 2018 toteutettiin Länsisatamankadulle ja Salmisaarenkadulle
kaistajärjestelyiden muutos, joilla Länsisatamasta ja Jätkäsaaresta
poispäin suuntautuvan liikenteen kapasiteettia lisättiin.

Perustelu: merkittävää Jätkäsaaren ruuhkiin vaikuttavaa toimenpidettä ei mainittu ollenkaan.

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Vastaehdotus:

Kaisa Hernberg: Muutetaan kohdan 8.1 "Lasten ja nuorten pääsy mie-
lenterveyspalvelujen piiriin" viimeinen virke:

Uusi muotoilu:

"Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungin mitoitussuosituksista (800 oppilasta/opiskelijaa/kuraattori ja 1 000 oppilasta/opiskelijaa/psykologi) on arvioitava uudelleen ennen 2020 talousarvion vahvistamista osana lasten ja nuorten mielenterveyden palveluketjujen parantamista, mitä sosiaali- ja terveystoimiala sekä HUS parhaillaan tekevät."

pohjaehdotus (korvattava teksti):

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että Helsingin kaupungin mitoitussuositus (800 oppilasta/opiskelijaa/kuraattori ja 1 000 oppilasta/opiskelijaa/psykologi) on tarkoituksenmukainen ja riittävällä tasolla ja kohdentuu oppilaisiin ja opiskelijoihin, jotka tarvitsevat lisätukea opintojen ja opiskelun loppuun saattamiseksi.

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Vastaehdotus:

Kaisa Hernberg: Kohtaan 9.2 "Päästövähennysten toteuttaminen" lisätään uusi neljäs kappale:

"Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että Helsingissä toteutettavat liikennehankkeet tukevat päästövähennystavoitteita sekä tekevät liikkumisesta sujuvaa ja kaupungista elävää ja viihtyisää. Liikenteen kehittämisessä priorisoidaan kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämistä."

Perustelu: nyt vastauksessa ei vastata oikeastaan mitenkään tarkastuslautakunnan ensimmäiseen vaatimukseen: "edistää liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamista aiempaa vaikuttavammilla keinoilla"

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Muutetaan kohdan 5.1 "Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle" viimeinen kappale:

"Kaupunginhallitus toteaa, että satamaliikenteestä johtuvien Jätkäsaaren ruuhkapiikkien sekä kantakaupungin työmatkaliikenteen sujuvoittamiseksi on käynnistetty Länsilinkin ympäristön yleissuunnitelman laattiminen kaupunkiympäristön toimialalla yhteistyössä kaupunginkanslian ja Helsingin Satama Oy:n kanssa. Yleissuunnitelma viedään päätöksentekoon kaupunkiympäristölautakuntaan vuoden 2019 aikana. Lisäksi vuonna 2018 toteutettiin Länsisatamankadulle ja Salmisaarenkadulle kaistajärjestelyiden muutos, joilla Länsisatamasta ja Jätkäsaaresta poispäin suuntautuvan liikenteen kapasiteettia lisättiin. Kaupunginhallitus toteaa myös, että Satama on tämän vuoden alusta ottanut käyttöön hintaohjauksen, jolla rekkaliikenteen kasvua pyritään ohjaamaan Vuosaareen. Ensimmäinen uusi laiva Vuosaaren reitille aloittaa liikennöinnin kesäkuussa."

Kannattaja: Wille Rydman

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Kohtaan 9.2 "Päästövähennysten toteuttaminen" lisätään uusi neljäs kappale:

"Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että liikenteen päästövähennystavoitteet huomioidaan Helsingissä toteutettavissa liikennehankkeissa ja kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen käytön edistämistä jatketaan."

Kannattaja: Terhi Koulumies

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Muutetaan kohdan 8.1 "Lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalvelujen piiriin" viimeinen virke:

Uusi muotoilu:

"Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että Helsingin kaupungin mitoitussuositus (800 oppilasta/opiskelijaa/kuraattori ja 1 000 oppilasta/opiskelijaa/psykologi) on lainsäädännön mukainen ja kohdentuu oppilaisiin ja opiskelijoihin, jotka tarvitsevat lisätukea opintojen ja opiskelun loppuun saattamiseksi. Kaupunginhallitus pitää kuitenkin tärkeänä, että tarkas-

tuslautakunnan toteaman mukaisesti toimialat arvioivat keinoja parantaa oppilas- ja opiskeluhuollon psykologipalveluiden saatavuutta."

Kannattaja: Terhi Koulumies

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Daniel Sazonovin kohtaa 5.1 "Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle" koskevan vastaehdotuksen.

Kaisa Hernbergin ja Daniel Sazonovin kohtia 8.1 "Lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalvelujen piiriin" ja 9.2 "Päästövähennysten toteuttaminen" koskevista vastaehdotuksista äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittaneet ehdotukset äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

1 äänestys, kohta 8.1 "Lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalvelujen piiriin"

JAA-ehdotus: Kaisa Hernbergin vastaehdotus

Ei-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotus

Jaa-äännet: 9

Silja Borgarsdottir Sandelin, Kaisa Hernberg, Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 6

Juha Hakola, Terhi Koulumies, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Ulla-Marja Urho

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen äänin 9 - 6.

2 äänestys, kohta 8.1 "Lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalvelujen piiriin"

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Juha Hakola, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Ulla-Marja Urho

Ei-äännet: 9

Silja Borgarsdottir Sandelin, Kaisa Hernberg, Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Tyhjä: 1
Terhi Koulumies

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 5 - 9 (1 tyhjä).

3 äänestys, kohta 9.2 "Päästövähennysten toteuttaminen"

JAA-ehdotus: Kaisa Hernbergin vastaehdotus
EI-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotus

Jaa-äännet: 8

Kaisa Hernberg, Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevan-
der, Anni Sinnemäki, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 6

Juha Hakola, Terhi Koulumies, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Da-
niel Sazonov, Ulla-Marja Urho

Tyhjä: 1
Silja Borgarsdottir Sandelin

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen äänin 8 - 6 (1 tyhjä).

4 äänestys, kohta 9.2 "Päästövähennysten toteuttaminen"

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Juha Hakola, Terhi Koulumies, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Da-
niel Sazonov, Ulla-Marja Urho

Ei-äännet: 8

Kaisa Hernberg, Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevan-
der, Anni Sinnemäki, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Tyhjä: 1
Silja Borgarsdottir Sandelin

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 6 - 8 (1 tyhjä).

Neljän suoritettua äänestyksen jälkeen kaupunginhallitus hyväksyi Kai-
sa Hernbergin kohtia 8.1 "Lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalve-
lujen piiriin" ja 9.2 "Päästövähennysten toteuttaminen" koskevien vas-
taehdotusten mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, kaupunginhallitus
- 2 Arviointikertomus 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa tarkastuslautakunnalle vuoden 2018 arviointikertomuksen kohdista 1.2–9.3 seuraavan lausunnon:

Esittelijän perustelut

1.2 Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten seuranta

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että tilintarkastajan antamien suositusten mukaisesti toimenpiteisiin ryhdytään viivyttämättä havaittujen epäkohtien poistamiseksi.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen, että johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että tilintarkastajan antaminen suositusten mukaisesti toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi ryhdytään viivyttämättä. Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että arviointikertomuksessa mainitut puutteet koskien mm. muistiotositteita, tase-erittelyjä ja irtaimiston seurantaa ovat vähentyneet.

2.1 Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginkanslian tulee

- jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että sitovan tavoitteen mittari vastaa asetettua sitovaa tavoitetta.
- tavoitetta asetettaessa määritellä, mihin suunnitelmaan toteumaa verrataan, kun sitovaksi tavoitteeksi määritellään suunnitelman mukainen toteutus.

Kaupunginhallitus toteaa, että vuoden 2019 talousarvioon sitovien toiminnan tavoitteiden mittareita on uudistettu laajalti. Lauta- ja johtokun-

nat ovat esittäneet talousarvioehdotuksissaan 2019 toiminnan tavoitteita ja niiden mittareita uudelta pohjalta. Talousarviovalmistelun yhteensovitusvaiheessa tavoitteita ja mittareita on kehitetty toimialojen ja keskushallinnon kesken yhteisvalmisteluna sekä pyritty kehittämään sisältöjä. Myös kaupunginkanslian omia toiminnan tavoitteita ja niiden mittareita on kehitetty ja tarkennettu.

Koskien tytäryhteisöjen tavoitteiden asetantaa toteaa kaupunginhallitus lisäksi, että kaupungin talousarvioissa on viime vuosina asetettu yksittäisille tytäryhteisöille tavoitteita, joissa edellytetään tiettyjen hankkeiden toteuttamista suunnitelmien mukaan. Suunnitelmien mukainen toteutus tarkoittaa sekä aikataulua että kustannuksia. Talousarviossa ei kuitenkaan ole edellytetty nimenomaan hankesuunnitelmien mukaista toteutusta. Suurissa, pitkäkestoisissa hankkeissa on tavanomaista, että hankesuunnitelman valmistumisen jälkeen tehdään vielä tarkempaa suunnittelua ja kustannuslaskentaa ennen hankkeen rakennustöiden käynnistämistä. Esimerkiksi hankesuunnittelun aikana määritetty toteutusaikataulu on arvio, johon vaikuttavat myös muun muassa markkinatilanne ja sen vaikutus työvoiman sekä rakennusmateriaalien saatavuuteen. Näissä tilanteissa hankkeen talousarviotavoitteeksi asetettua suunnitelman mukaista toteutusta on tarkoituksenmukaista arvioida hankesuunnitelmaa pidemmälle vietyjen ja tarkempien toteutussuunnitelmien perusteella.

3.2 Talouden tunnuslukujen kehitys

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginkanslian tulee

- ilmoittaa talousarviossa todelliset menokasvutavoitteen laskennassa käytettävät oletukset ja esittää tilinpäätöksessä tavoitteen toteutumisen perusteet nykyistä läpinäkyvämmiin.

Kaupunginhallitus toteaa, että sekä vuoden 2018 että vuoden 2019 talousarviossa on todettu, että toimintamenoihin liittyvä kaupunkistrategian tavoite lasketaan siten, että huomioidaan kaupungin väestöennusteen mukainen vuosittainen väestönkasvu ja peruspalveluiden hintaindeksin mukainen kustannustason muutos vähennettynä kokonaistuotavuuden vuotuisella 0,5 % nousulla. Tavoitteen laskentaperusteita tullaan entisestään selkiyttämään sekä talousarviossa että toteutumisen seurannassa tilinpäätöksessä.

3.3 Tontinluovutuksen taloudelliset vaikutukset

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan tulee

- parantaa tonttien hinnoittelun ja laskentaperiaatteiden avoimuutta ja selkeyttä edelleen uusien tontinluovutuslinjausten hyväksymisen

jälkeen. Myös myynnin ja vuokraamisen vertailun laskentaperiaatteita tulee selkeyttää.

- varmistaa uusien tontinluovutuslinjausten toteutus siten, että sekä kaupungin taloudellinen etu että asuntotuotannon tavoitteet tulevat otetuksi huomioon.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin tontinluovutusta koskevat linjaukset sekä niitä tarkentavat soveltamisohjeet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 1.4.2019. Hyväksytyjen linjausten keskeisiä toiminnallisia vaikutuksia ovat muun muassa tontinluovutustoiminnan avoimuuden lisääntyminen sekä tonttihinnoittelun reagointikyvyn paraneminen. Taloudellisten vaikutusten osalta linjausten arvioidaan nopeuttavan kaupungin maanvuokratulojen kehitystä, mutta samalla tonttien luovuttaminen nykyistä laajemmin vuokraamalla vähentää vuosittain luovutetuista tonteista saatavia maanmyyntituloja. Hyväksytyillä linjauksilla on arvioitu olevan pitkällä tähtäimellä positiivinen vaikutus rakennusalan kilpailun edistämisessä, jonka ainakin välillisesti on arvioitu edistävän myös asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden toteutumista.

4.1 Palkitsemisen yhdenmukaisuus ja tasa-arvoisuus

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginkanslian tulee

- varmistaa, että henkilöstöhallinnon järjestelmät ja aineistot mahdollistavat perusteettomien palkkaerojen havaitsemisen ja tukevat yhdenmukaista tehtävien vaatavuuden arviointityötä.
- luoda esihenkilöille ja henkilöstölle läpinäkyvä kriteeristö sille, mikä on olennainen tehtävien vaatavuuden muutos, jolla on palkkavaikutuksia.
- varmistaa, että toimialat ja liikelaitokset konkretisoivat työsuorituksen arviointitekijät yhteistoiminnassa henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa.
- seurata säännöllisesti sitä, myönnetäänkö henkilökohtaisia lisiä ja kertapalkkioita yhdenmukaisella ja tasa-arvoisella tavalla eri toimialoilla ja liikelaitoksissa.

Nykyisessä palkanlaskentajärjestelmässä ei yhdisty tehtävänkuvaukset, tehtävien vaatavuusluokittelu ja palkkatieto, vaan yhdistely tehdään ns. TVA-arviointikartoissa manuaalisena työnä. Nykyisen manuaalisen toimintatavan haasteet on tunnistettu, mistä syystä kehitteillä olevaan hr-tietojärjestelmään ollaan luomassa tehtävien vaatavuuden arvioinnille tukea. Järjestelmätuella saadaan luotettavampi tieto palkkauksen nykytilasta ja mahdollista kehittämistarpeista. Järjestelmätukea saadaan aikaisintaan vuonna 2020.

Tehtävien vaativuuden arviointityössä esihenkilöillä on tärkeä rooli. Arviointi perustuu aina tehtävänkuvaukseen, joka laaditaan esihenkilöiden toimesta. Vaativuusluokittelun tueksi on laadittu kaupunkiyhtenäisiä mallituksia. Tarkoituksena on edelleen kehittää kuvauksia ja konkretisointia siitä, minkälaisista olennaisista tehtävä- ja vaativuusmuutoksista voi seurata palkkavaikutuksia.

Henkilökohtaisen työsuorituksen arviointia tehdään tulos- ja kehityskeskustelujen yhteydessä. Mikäli henkilökohtaisia lisiä myönnetään, tulee niiden perustua työsuorituksen arviointiin. Kaupungin ohjeistus sisältää pääkriteerit hyvälle työsuoritukselle. On tarkoitettu, että nämä kriteerit avataan ja niistä keskustellaan toimialoilla ja liikelaitoksissa. Tällä tavoin varmistetaan läpinäkyvyyttä ja asian ymmärrettävyyttä. Työ on kesken ja sitä jatketaan kaupungilla.

Palkkaraportointia kehitetään tasa-arvon näkökulmasta. Tasa-arvotoinninnan suositusten mukaisesti palkkauksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä tullaan myös edistämään. Palkitsemisen periaatteet ja kriteerit ovat kaikille samat sukupuolesta riippumatta. Säännöllisellä palkkauksen raportoinnilla varmistetaan tasa-arvon toteutuminen. Seurannasta tehdään systemaattinen toimintatapa, jolloin palkitsemisen toteutumista tehdään vuosikellon mukaan henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa toimialoilla ja liikelaitoksissa.

5.1 Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle

Tarkastuslautakunta toteaa, että

kaupunginkanslian tulee

- kiirehtiä omistajastrategioiden valmistelua konsernijaostolle, jotta kaupunginhallitus voi nimetä markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt ja päättää niiden omistajastrategiasta.
- sopia yhteistyössä valtuustoryhmien kanssa ennen seuraavia kuntavaaleja, miten erityisesti markkinaehtoisesti toimivissa yhtiöissä turvataan hallitustyöskentelyn riittävä jatkuvuus.
- määritellä yhteistyössä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa, mitä kustannuksia ylläpitokustannuksiin sisällytetään, jotta tavoite ei ole ristiriidassa asuntokannan korjaustarpeiden kanssa.

kaupunginkanslian yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan ja Helsingin Satama Oy:n kanssa tulee

- sujuvoittaa Jätkäsaaren liikennettä kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkikonserniin kuuluu noin 80 tytäryhteisöä, joiden tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden valmistelu on meneillään kaupunginkansliassa. Tarkoituksena on valmistella ensimmäisenä kokonaisuutena nimenomaan markkinaehtoisesti toimiviksi luettavien tytäryhteisöjen omistajastrategiat kaupunginhallituksen päätettäväksi. Toiminnan markkinaehtoisuuden arvioinnissa käytettävät kriteerit on määritelty kaupunginvaltuuston 17.5.2017, § 241 hyväksymässä konserniohjeessa.

Siihen asti, että tytäryhteisökohtaisista omistajastrategioista on päätetty, noudatetaan kaupunginhallituksen 26.4.2011 päättämiä ja myöhemmin soveltuvien osin yksittäisten yhteisöjen osalta päivitettyjä omistajapolitiittisia linjauksia. Omistajapolitiittisissa linjauksissa on otettu kantaa myös muun muassa silloin liikelaitosmuodossa toimineiden Helsingin Energian, Helsingin Sataman sekä Palmian omistamiseen.

Hallituksen jäsenten nimeämisen osalta kaupunginhallitus toteaa, että arviointikertomuksessa erityisesti viitatus Helen Oy:n osalta hallituksen luottamushenkilötaustaisia jäseniä on toistaiseksi vaihdettu vain kerran yhtiön olemassa olon aikana, vuoden 2017 kunnallisvaalien jälkeen. Muilta osin Helen Oy:n ja Helsingin Satama Oy:n hallitusten valintaa koskevia ehdotuksia valmistellaan yhtiöihin perustettujen osakkeenomistajan nimitystoimikuntien toimesta.

Kaupungin tytäryhteisöjen hallitukseen nimettävien luottamushenkilötaustaisten jäsenten nimeämisprosessia tullaan kehittämään yhteistyössä eri valtuustoryhmien kanssa ennen vuonna 2021 järjestettäviä kunnallisvaaleja ja niihin perustuvia hallitusnimeämisä.

Kaupunginhallitus toteaa vuonna 2012 varsinaisen toimintansa aloittaneelle Helsingin kaupungin asunnot Oy:lle talousarviossa asetettuihin tavoitteisiin liittyen, että yhtiölle on asetettu vuosien 2013–2019 talousarvioissa tavoite ylläpitokustannusten maltilliseen kehitykseen liittyen. Tavoite liittyy kaupungin suurempaan tavoitteeseen kohtuuhintaisen asumisen tarjoamisesta asukkaille. Yhtiötä ja muita tytäryhtiöitä, joille on asetettu vastaava talousarviotavoite, on ohjeistettu tavoitteen täyttymisestä raportoimisen osalta.

Vuodelle 2019 asetetussa talousarviotavoitteessa verrataan Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kiinteistöjen ylläpitokustannusten keskimääräistä kehitystä kolmen vuoden aikajaksolla siihen, miten Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksi on kehittynyt samalla aikajaksolla. Tavoite ottaa huomioon sen, että Helsingin kaupungin asunnot Oy tekee vuosittain merkittävän määrän peruskorjauksia ja muita asuntokantaan liittyviä korjauksia. Vain yhtiön aiemmasta korjaustasosta olennaisesti poikkeavat vuodet vaikuttavat merkittävästi yh-

tiön ylläpitokustannusten kehitykseen suhteessa kustannusindeksiin. Korjauskustannusten vuosivaihtelun vaikutusta tasoittaa edelleen se, että ylläpitokustannuksia arvioidaan kolmen vuoden aikajakson keskiarvona.

Vuonna 2018 Helsingin kaupungin asunnot saavutti asetetun ylläpitokustannuksia koskevan talousarviovaitteen. Samoin tavoite on toteutunut aiempina vuosina vuosia 2015 ja 2016 lukuun ottamatta.

Kaupunginhallitus toteaa, että satamaliikenteestä johtuvien Jätkäsaaren ruuhkapiikkien sekä kantakaupungin työmatkaliikenteen sujuvoittamiseksi on käynnistetty Länsilinkin ympäristön yleissuunnitelman laattiminen kaupunkiympäristön toimialalla yhteistyössä kaupunginkanslian ja Helsingin Satama Oy:n kanssa. Yleissuunnitelma viedään päätöksentekoon kaupunkiympäristölautakuntaan vuoden 2019 aikana. Lisäksi vuonna 2018 toteutettiin Länsisatamankadulle ja Salmisaarenkadulle kaistajärjestelyiden muutos, joilla Länsisatamasta ja Jätkäsaaresta pois päin suuntautuvan liikenteen kapasiteettia lisättiin.

6.1 Ulkomaisten investointien, yritysten ja osaajien houkuttelu

Tarkastuslautakunta toteaa, että

kaupunginhallituksen tulee

- edistää pääkaupunkiseudun yhtenäisen brändin luomista markkinoinnin edistämiseksi ja kansainvälisen tunnettuuden lisäämiseksi.

kaupunginkanslian tulee

- lisätä englanninkielistä viestintää kaupungin toiminnasta ja palveluista.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- seurata englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kysyntää, jotta aloituspaikkoja voidaan tarvittaessa lisätä.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkanslian uudella viestintäosastolla ja kaupungin omistamalla markkinointiyhtiöllä Helsinki Marketing Oy:llä ja Helsingin seudun elinkeinoyhtiöllä Helsinki Business Hubilla on hyvät edellytykset edistää sitä, että kansainvälisen tunnettuuden lisäämisessä tehdään hyvää yhteistyötä pääkaupunkiseudun muiden kaupunkien kanssa. Helsinki tarjoaa jatkossakin muille pääkaupunkiseudun kaupungeille mahdollisuuden kiinnittyä Helsingin kansainväliseen markkinointiin ja yhtenäiseen Helsinki-brändiin.

Kaupunginkanslian viestintäosastolla on käynnissä koko kaupungin toimintojen ja palveluiden englanninkielisen viestinnän kehittämiprojekti, josta syntyy toimenpidesuunnitelma sekä lyhyen että pidemmän aikavälin parannuksista. Kaupunginkanslian viestintäosastolla on tunnistettu tarve vahvistaa osaston natiivitasoista englannin osaamista, jotta englanninkielisen viestinnän määrää saadaan lisättyä ja laatua saadaan kehitettyä ottamaan paremmin huomioon vastaanottajien kulttuurinen viitekehys.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkistrategian mukaisesti ensimmäisen vieraan kielen opetus aloitetaan ensimmäiseltä luokalta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla luodaan monipuolisia kielenoppimisen polkuja varhaiskasvatuksesta jatko-opintoihin ja työelämään.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että englanninkielisen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen paikkoja on lisätty. Laajamittaista suomi-englanti esiopetusta on käynnistetty syksystä 2018 uusissa ryhmissä. Lisäksi kolmessa peruskoulussa on aloitettu syksystä 2018 lähtien ensimmäiseltä luokalta alkava laajamittainen kaksikielinen suomi-englanti opetus (Malmin, Vesalan ja Laajasalon peruskoulut). Kielirikasteinen esiopetus on jatkunut syksystä 2018 alkaen neljällä alueella ja neljällä kielellä: englanti, venäjä, ranska ja espanja. Lisäksi kielirikasteinen englannin kielen opetus on aloitettu neljässä koulussa (Taivallahden ja Jätkäsaaren peruskoulut, Ruoholahden ja Kaisaniemen ala-asteen koulut). Vuonna 2019 kielirikasteinen englannin kielen opetus laajenee vielä neljään kouluun. (Itäkeskuksen, Meilahden ja Kannelmäen peruskoulut ja Siltämäen ala-asteen koulu).

7.1 Perusopetuksen alueellinen tasa-arvoisuus

Tarkastuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- varmistaa, että erityisopettajien määrä vastaa tukea tarvitsevien oppilaiden kasvavaa määrää, esimerkiksi tukemalla opettajien jatko- tai täydennyskoulutusta erityisopettajiksi.
- selvittää, miten positiivisen diskriminaation määrärahojen jaossa voidaan ottaa huomioon oppilaiden tarvitsema tehostettu ja erityinen tuki.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että on ensisijaisen tärkeää, että myönteisen erityiskohtelun määrärahan kohdentamisessa huomioidaan myös erityisen tuen ja tehostetun tuen piirissä olevat oppilaat. Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen tulosbudjetissa 2019 on varattu 1,1 miljoonan euron lisämääräraha esi- ja perusopetuksen laaja-alaisten erityisopettajien määrän lisäämiseen. Tavoitteena on, että joustavilla opetusjärjestelyillä ja

ryhmittelyllä sekä yhteisopettajuudella voidaan toteuttaa yksilöllisiä oppimispolkuja ja vastata oppilaiden erityisen tuen tarpeisiin.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että eriarvoistumiseen pyritään vaikuttamaan takaamalla tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet jokaiselle helsinkiläiselle oppilaalle. Keskeistä eriarvoistumisen vähentämisessä on, että varhaiskasvatus ja perusopetus ja ruotsinkieliset palvelut ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Tavoitteena on oppilas saa tarvitsemansa erityisen tuen omassa lähikoulussa ja opiskelee lähialueensa muiden oppilaiden kanssa.

Lasten ja nuorten syrjäytymistä ehkäistään tukemalla heidän kiinnittymistään yhteiskuntaan ja kulttuuriin monihallintokuntaisena yhteistyönä. Varhaiskasvatusyksiköitä ja kouluja vahvistetaan erityisesti niillä alueilla ja niissä toiminnoissa, joissa nuorten yhdenvertaisen aseman varmistaminen sitä edellyttää. Tätä tukee myönteisen erityiskohtelun rahoituksen jatkuminen vuonna 2019 ja sen lisääminen kaupunkistrategian mukaisesti maltillisesti. Määrärahalla tuetaan tasa-arvoisten varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Määrärahalla tuetaan lasten ja oppilaiden oppimista ja kasvua, koulunkäyntiä sekä varmistetaan erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden osalta peruskoulun päättäminen ja toiselle asteelle siirtyminen. Määräraha kohdentuu juuri kouluille, jotka tarvitsevat sitä oppilaiden sosioekonomisen taustan vuoksi lisätukea.

7.2 Tasavertaiset opiskelumahdollisuudet kaupungin lukioissa

Tarkastuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- lisätä positiivisen diskriminaation määrärahoja niille lukioille, joissa on tavallista enemmän tarvetta tukitoimille ja opiskelun ohjaukselle.

Kaupunginhallitus toteaa, että uusi lukiolaki astui voimaan 1.1.2019. Lain tavoitteena on edistää lukiolaisten hyvinvointia, tukea opiskelijoita heidän opinnoissaan sekä sujuvoittaa siirtymistä jatko-opintoihin. Keskeistä on henkilökohtaisen opinto-ohjauksen lisääminen ja oppimisen tuen laajentaminen.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että myönteisen erityiskohtelun rahoitus jatkuu vuonna 2019 ja sitä lisätään kaupunkistrategian mukaisesti maltillisesti. Myönteisen erityiskohtelun määräraha tukee uuden lukiolain kärkitavoitteita. Myönteisen erityiskohtelun määräraha on toimiva keino kohdentaa opetuksen resursseja alueellisesti tasa-arvoa lisäävällä tavalla ja määräraha kohdentuu juuri oppilaitoksiin, jotka tarvitsevat sitä opiskelijoiden sosioekonomisen taustan vuoksi lisätukea.

7.3 Toimeentulotuen siirto Kelaan

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- varmistaa työnjaon selkeys Kelan kanssa.
- varmistaa, että asiakkaan kohtaamiseen sosiaalityössä on riittävästi aikaa Kela-siirron alkuperäisten tavoitteiden mukaisesti.
- pitää toimeentulotuen omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurata sen toteutumista säännöllisesti sosiaalihuoltolain 47 §:n mukaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa, että pääkaupunkiseututasolla on työryhmiä Kelan kanssa, joiden tavoitteena on kehittää Kelan ja pääkaupunkiseudun kuntien välistä yhteistyötä tunnistamalla asiakastarpeet ja selvittämällä asiakasohjausta ja -prosesseja sekä käydä läpi asiakastyön ongelmakohtia. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee yhteistyötä Kelan kanssa ja rakentaa yhteistyökäytäntöjä toimeentulotuen myöntämisessä. Kaupunginhallitus pitää kannatettavana, että sosiaali- ja terveystoimiala edistää aktiivisesti työnjaon selkeyttämistä Kelan kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiala toteuttaa kaupunkistrategiaa parantamalla palvelujen saatavuutta kaikissa toiminnoissaan, aikuissosiaalityössä asiakkaaksi tulon prosessia kehittäään, jotta asiakas pääsee palvelun piiriin mahdollisimman nopeasti. Sosiaali- ja terveystoimiala kohdistaa toimenpiteitä asiakaskokemuksen parantamiseksi muun muassa onnistuneiden vuorovaikutustilanteiden parantamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että sosiaali- ja terveystoimiala varmistaa omavalvonnan avulla muun muassa palvelujen asiakas- ja potilasturvallisuuden, muun laadun, palvelujen saatavuuden sekä palveluja käyttävien henkilöiden yhdenvertaisuuden ja perusoikeuksien toteutumisen. Toimiala käy läpi ja analysoi poikkeamat, jakaa hyviä käytänteitä ja nostaa havaitut kehittämiskohteet omavalvontasuunnitelmaan. Kaupunginhallitus tuo esille, että toimeentulotuen 1.3.2019 valmistunut omavalvontasuunnitelma on nähtävillä sosiaali- ja terveystoimialan perhe- ja sosiaalipalvelujen internetsivuilla muiden palvelujen omavalvontasuunnitelmien tavoin.

8.1 Lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalvelujen piiriin

Tarkastuslautakunta toteaa, että

sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- olemassa olevia toimintoja järjestämällä ja tarvittaessa resursointia lisäämällä perustaa lasten ja nuorten lieviä ja keskivaikeita mielen-

20.05.2019

terveysongelmia arvioiva ja hoitava yksikkö, joka lisäksi toimii jatko-
hoitopaikkana erikoissairaanhoidolle.

- tehdä yhteistyötä lääkärien rekrytointiongelmien helpottamiseksi lasten- ja nuortenpsykiatriassa. Lääkäripulasta tulee aktiivisesti viestittää sosiaali- ja terveysministeriöön lääkärien koulutusmäärien lisäämiseksi ja lasten- ja nuorisopsykiatrian erikoislääkäreiden saatavuuden varmistamiseksi jatkossa.
- tehdä yhteistyötä HUSin lasten- ja nuortenpsykiatrian kanssa lähetekäytännön sujuvoittamiseksi lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa, jotta hoitoon pääsy nopeutuu.
- tehdä yhteistyötä HUSin nuortenpsykiatrian kanssa työnjaon selkiyttämiseksi erityisesti nuorten mielenterveyspalveluissa.
- kehittää lastensuojelun palveluja yhteistyössä HUSin nuortenpsykiatrian kanssa siten, että apua tarvitseville nuorille voidaan tarjota hoitoa viipymättä eikä heitä jouduta tarpeettomasti sijoittamaan hoidon puutteen takia.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- lisätä oppilas- ja opiskeluhuollon psykologipalvelujen saatavuutta.

sosiaali- ja terveystoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- selvittää mahdollisuus parantaa lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuutta lisäämällä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon psykiatrisia sairaanhoitajia.
- viimeistään psykiatrista hoitoa edellyttävissä tilanteissa yhteistyössä nimetä lapselle tai nuorelle lääkäri ja vastuuhenkilö, joka koordinoi palveluja ja vastaa tiedonkulusta.

Kaupunginhallitus jakaa tarkastuslautakunnan huolet nuorten pääsystä mielenterveyspalvelujen piiriin ja pirstaleisesta palvelujärjestelmästä. Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialalla on kehitetty toimintaa vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin, mutta muutos vaatii aikaa. Toimiala kehittää lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien hoidon palvelu- ja prosessiketjua kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa sekä tekee aktiivisesti yhteistyötä HUSin kanssa prosessien sujuvoittamiseksi ja työnjaon selkiyttämiseksi. Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että lääkäripulasta tulee aktiivisesti viestiä sosiaali- ja terveysministeriöön, jotta lapset ja nuoret pääsevät sujuvasti mielenterveyspalvelujen piiriin.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden saatavuus tulee taata. Pal-

veluiden jatkuvuuden kannalta tulee tunnistaa kriittiset asiakasryhmät. Palveluihin tulee päästä joustavasti ja palveluiden jatkuvuus tulee turvata henkilöstön työtapoja uudistamalla ja henkilöstöä kouluttamalla. Tavoitteena on oppilaiden ja opiskelijoiden yhdenvertaisuus panostamalla ongelmien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen. Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että Helsingin kaupungin mitoitussuositus (800 oppilasta/opiskelijaa/kuraattori ja 1 000 oppilasta/opiskelijaa/psykologi) on tarkoituksenmukainen ja riittävällä tasolla ja kohdentuu oppilaisiin ja opiskelijoihin, jotka tarvitsevat lisätukea opintojen ja opiskelun loppuun saattamiseksi.

8.2 Lasten ja nuorten pääsy kuntoutusterapioiden piiriin

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- vahvistaa lasten ja nuorten kuntoutuspalvelua vastaamaan kysyntää kaupungin eri alueilla.
- perustaa monialainen kuntoutusryhmä lasten ja nuorten kuntoutuksen suunnittelua ja toteutusta varten.
- vahvistaa neuropsykologista kuntoutusosaamista lasten ja nuorten palveluissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiala uudistaa toimintaansa perhekeskus-toimintamallin mukaisesti ja toimintaa toteutetaan verkostomaisena koko kaupungissa. Asiakkaaksi tulemistä helpotetaan yhden luukun periaatteella. Lisäksi rakennetaan esimies- ja ammattilaisverkostot perhekeskus -toimintamalliin johtamisen tueksi. Lapsiperheiden palveluihin otetaan käyttöön myönteisen erityiskohtelun (PD) -indikaattorit ja niiden ohjaamina tehdään palvelujen ja voimavarojen vaikuttavaa lisäämistä ja kohdentamista. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveystoimiala jatkaa aktiivista palvelujen kehittämistä ja parantaa palvelujen saatavuutta.

8.3 Omaishoitoa tukevien palveluiden laatu ja riittävyys

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- parantaa yli 64-vuotiaiden omaishoidettavien hoidon laatua omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana sekä ympärivuorokautisessa hoidossa että kotiin annettavana palveluna.
- laajentaa kotiavustajapalvelu iltai-aikaan tai kehittää uusia kotiin annettavan palvelun muotoja.
- parantaa omaishoidon palveluiden saavutettavuutta järjestämällä kuljetus palvelun piiriin esimerkiksi taksisetelin avulla.
- tiedottaa entistä laajemmin omaishoitajana toimimisen mahdollisuuksista, erityisesti työssäkäyville.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiala on kehittänyt palveluita toimivimmiksi ja asiakkaiden toiveita ja tarpeita vastaaviksi. Omaishoitajien asemaa ja jaksamista tuetaan monipuolisin ja yksilöllisin jatkuvasti kehittyvin palveluin. Omaishoidon tuen myöntämisperusteita ja tuen lomituksen tuntimäärää on uudistettu. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että omaishoitajana toimimisen mahdollisuuksista tiedotetaan entistä laajemmin.

8.4 Ostopalvelujen laatu ja sopimusten hallinta

Tarkastuslautakunta toteaa, että

kaupunginkanslian tulee

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan tulee kuntalaisille suunnattujen asiakaspalvelujen kilpailutuksissa

- järjestää potentiaalisille tuottajille tarvittaessa mahdollisuus tutustua palveluun etukäteen siten, että tuottajat kykenevät tekemään realistisen tarjouksen.

sosiaali- ja terveystoimialan tulee kuntalaisille suunnattujen asiakaspalvelujen kilpailutuksissa

- varmistaa, että sopimuksen seuranta on järjestetty siten, että tilaaja, tuottaja ja asiakkaat tuntevat laadunvalvontaprosessin.

Kaupunginhallitus toteaa, että lokakuussa 2018 asetettu (kansliapäällikkö 17.10.2018 § 212) ruokapalvelukonseptityöryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella kaupungin ruokapalvelukonseptin linjaukset ja määrittellä minkälainen ja -suuruinen keskuskeittiöratkaisu on tarpeen kaupungin ruokahuollon järjestämisessä, jätti loppuraporttinsa 5.3.2019.

Tulevaa keskuskeittiöratkaisua selvitettäessä ruokatehtaan ylikapasiteetin välttämiseen kiinnitetään erityisesti huomiota. Kaupunginvaltuuston päättämän ruokapalvelujen kilpailutuksen laajentamisen lisäksi tarvittavaan kapasiteettiin vaikuttavat mm. kaupungin asukasmäärän kasvu sekä koulujen ja päiväkotien olemassa olevien keittiöiden valmistusmahdollisuuksien optimaalinen hyödyntäminen.

Ruokapalvelukonseptityöryhmän raportin jatkotoimenpiteenä kaupungin johtoryhmä kehotti 8.4.2019 kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa selvittämään toimialan ruokapalvelujen tarpeen ja määrittelemään keskuskeittiöltä tai vastaavalta toimijalta hankittavan ateriamäärän. Palvelukeskuksen tulee määrittellä tämän ateriamäärän tarkoituksenmukaisin tuotantoteknologia ja aterioiden tuotantoprosessivaihtoehdot sekä laa-

tia selvitys kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tarpeisiin sopivimmasta tuottamistavasta. Selvitykset liitetään osaksi keskuskeittiön tarveselvitystä.

Kaupunkihallitus toteaa, että arviointikertomuksessa kuvatut kuntalaisille suunnatut asiakaspalvelut on kilpailutettu kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla sekä sosiaali- ja terveystoimialalla. Kilpailutettaviin palveluihin tutustumisen mahdollistava markkinavuoropuhelu ja laadunvalvontaprosessin asianosaisille tahoille avaava sopimusten seuranta ovat osa hyvin toteutettua hankintaa. Näihin käytäntöihin kannustetaan kaupungin hankintojen ohjauksessa ja koordinoinnissa.

9.1 Uudisrakentaminen ja laadunvalvonta

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan tulee

- kehittää rakennushankkeille mittareita, joilla voidaan seurata rakentamisen laadun kehittymistä.
- edellyttää kaikkien hankkeiden urakoitsijoilta rakentamisen aikataulutuksen ja laaturiskien hyvää hallintaa esimerkiksi urakkaohjelmaan kirjatulla vaatimuksilla.
- parantaa ja yhtenäistää rakennushankkeiden vastaanottoprosesseja esimerkiksi malliasiakirjojen ja ohjeiden avulla.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupunkistrategiassa 2017 - 2021 edellytetty kiinteistöstrategia ja sisäilmaohjelma sekä niiden yhteinen toteutusohjelma tullaan käsittelemään kaupunginhallituksessa kevään 2019 aikana. Kiinteistöstrategian ja sisäilmaohjelman lähtökohtaisina tavoitteina ovat kiinteistökannan laadun parantaminen, laaturiskien hallinnan parantaminen sekä sisäilmaongelmien vähentäminen.

9.2 Päästövähennysten toteuttaminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- edistää liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamista aiempaa vaikuttavammilla keinoilla.
- edistää sähköisen liikenteen työryhmän suosituksia.
- lisätä yhteistyötä yritysmaailman, kaupunkilaisten ja taloyhtiöiden kanssa päästövähennysten toteuttamiseksi.

kaupunginkanslian tulee

- kiinnittää huomiota tytäryhteisöjen tavoitteiden valmistelussa siihen, että Helen Oy:n sitova talousarviotavoite olisi nykyistä ohjaavampi,

esimerkiksi asettamalla vuositavoitteita hiilidioksidipäästöjen vähennyksille.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimiala on laatinut sähköisen liikenteen työryhmän suositusten mukaisesti yleisille alueille toteutettavien sähköautojen latauspisteiden yleissuunnitelman. Lisäksi kaupunkiympäristön toimiala on kilpailuttanut yleisille alueille toteutettavien sähköautojen latauspisteiden tuottamisen kantakaupungin alueelle.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä ja kannatettavana, että päästövähennysten toteuttamiseksi lisätään yhteistyötä yritysmaailman, kaupunkilaisten ja taloyhtiöiden kanssa.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että Helen Oy:n kaupunginvaltuustolle raportoitavana talousarviotavoitteena on kaupunginvaltuuston 2.12.2015 hyväksymän Helenin kehitysohjelman toteuttaminen. Markkinaehtoisesti toimivana tytäryhteisönä Helen Oy ja yhtiön hallitus vastaavat kehitysohjelman vaatimista operatiivisista toimenpiteistä.

9.3 Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan tulee

- huolehtia siitä, että luonnonsuojelun tavoitteiden toteuttamiseen kohdennetaan riittävät resurssit.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimialalla on nykyisillä resursseilla ja niitä tarvittaessa uudelleen kohdentamalla edellytykset edistää luonnonsuojeluohjelman toteuttamista asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, kaupunginhallitus
- 2 Arviointikertomus 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

20.05.2019

Asia/18

Kaupunginkanslia
Tarkastuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 352

HEL 2018-004974 T 00 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

13.05.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 07.05.2019 § 149

HEL 2018-004974 T 00 03 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee, että yleisen, tehostetun ja erityisen tuen resurssit tulee varmistaa budjetin laatimisen yhteydessä nykyistä paremmin. Tehostetun tuen oppilaiden määrän tulisi vaikuttaa koulun saamiin määrärahoihin ja opettajille tulee tarjota mahdollisuuksia saada uusia työkaluja ja osaamista erityisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden kohtaamiseen. Lisäksi tulee varmistaa riittävät resurssit siihen, että koulupsykologille pääsee aina lakisääteisessä määrääjassa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

6.1. Ulkomaisten investointien, yritysten ja osajien houkuttelu

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee seurata englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kysyntää, jotta aloituspaikkoja voidaan tarvittaessa lisätä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan seuraa englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kysyntää. Seurantaa, englanninkielistä varhaiskasvatusta sekä opetuksen saavutettavuutta kehitetään edelleen.

Varhaiskasvatuksen osalta laajamittaista englanninkielistä toimintaa ei vielä ole ja sitä kehitetään esiopetuksesta saatujen kokemusten perusteella. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osalta kunnallisen varhaiskasvatuksen järjestäminen eri kielillä on vielä alussa.

Esiopetuksessa seurataan vuosittain hakijatilastoja laajamittaiseen kaksikieliseen suomi-englanti esiopetukseen hakijoista. Seurannan mukaan kaikki hakijat ovat saaneet paikan ryhmissä. Yksityisten palveluntuottajien hakijatilastot eivät ole toimialan saatavilla.

Perusopetuksessa 1. ja 7. luokkien hakijatilastoja seurataan vuosittain. Muille vuosiluokille hakevista tai kesken vuotta koulupaikkaa etsivistä ei ole tällä hetkellä kattavaa tietoa, sillä kyselyt paikoista ohjautuvat suoraan opetusta tarjoaville kouluille. Näiden tilastointiin etsitään ratkaisua.

Jotta tilastoinnissa pystyttäisiin huomioimaan kaikki englanninkielisiä palveluita tarvitsevat hakijat, tulisi hakeutuminen keskittää yhden toimijan koordinoitavaksi. Englanninkielisiä kasvatus- ja opetuspalveluita tuottaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisäksi useat yksityiset palveluntuottajat ja koulut.

Ensimmäisen luokalle englanninkieliseen opetukseen pyrkii vuosittain keskimäärin 100 lasta ja kaksikieliseen suomi-englanti opetukseen pyrkii vuosittain keskimäärin 200 lasta. Kaikki hakijat eivät saa paikkaa. Syitä tähän ovat:

- hakija ei ole suorittanut soveltuvuuskoetta hyväksytysti
- hakija ei asu Helsingissä
- hakija on suorittanut soveltuvuuskokeen hyväksytysti, mutta luokan enimmäisoppilasmäärä on täytynyt hakijoista, joiden soveltuvuuskokeessa saama pistemäärä on korkeampi kuin hakijan.

Lukuvuodelle 2019-2020 ensimmäisen luokan aloituspaikkoja englanninkielisessä opetuksessa on 50 ja kaksikielisessä suomi-englanti – opetuksessa 100. Paikkamäärää laajennetaan siten, että lukuvuonna 2020-2021 aloittaville aloituspaikkoja on 100 englanninkielisessä opetuksessa ja kaksikielisessä suomi-englanti opetuksessa 100.

Kesken lukuvuotta Suomeen muuttavien hakijoiden osalta paikan saaminen riippuu siitä, onko 1. luokalta alkaneilla luokilla tilaa. Tämän osalta kehitetään oppilaaksiottoa siten, että luokille jäisi tilaa myös myöhemmin Suomeen muuttaneille. Tämä edellyttää oppilaaksiottokäytäntöiden uudelleen määrittelyä.

Lukiokoulutuksessa seurataan vuosittain hakijatilastoja, joista nähdään paljonko opiskelijoita jää IB-koulutuksen ulkopuolelle. IB-lukion aloituspaikkamäärä on kaksinkertaistettu. Helsingin kaupungilla on valmius aloittaa englanninkielinen lukiokoulutus. Koulutusta ei ole aloitettu, koska valtakunnallinen lainsäädäntöprosessi englanninkielisen ylioppilastutkinnon osalta on kesken.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto on hakenut järjestämislupaa englanninkieliselle koulutukselle. 1.1.2019 alkaen englanninkielisen koulutuksen järjestämislupa myönnettiin matkailualan perustutkintoon, media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkintoon sekä ravintola- ja cateringalan perustutkintoon.

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on käynnistetty englanninkielinen matkailualan perustutkinkoulutus. Koulutus on jatkuvassa haussa, mikä mahdollistaa joustavan koulutuksessa aloittamisen. Koulutustarvetta ja hakijoiden määrää seurataan osana normaalia hakeutumisvaiheen raportointia.

7.1. Perusopetuksen alueellinen tasa-arvoisuus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee varmistaa, että erityisopettajien määrä vastaa tukea tarvitsevien oppilaiden kasvavaa määrää, esimerkiksi tukemalla opettajien jatko- tai täydennyskouluttautumista erityisopettajiksi.

Lukuvuonna 2018-2019 suomenkielisessä perusopetuksessa toimii 328 erityisluokanopettajaa ja 232 erityisopettajaa. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa toimii 18 erityisluokanopettajaa ja 22 erityisopettajaa. Kaupunginhallitukselle on esitetty perustettavaksi suomenkieliseen perusopetukseen 20 uutta erityisluokanopettajan virkaa ja 20 erityisopettajan virkaa. Ruotsinkieliseen perusopetukseen on esitetty perustettavaksi 2 uutta erityisopettajan virkaa.

Toimiala esittää tarpeen mukaan perustettavaksi uusia erityisluokanopettajan ja erityisopettajan virkoja. Opettajistotilanteen vakiinnuttamiseksi opettajia palkataan ensi sijassa virkoihin tuntiopettajuuksien sijaan.

Toimiala on tukenut palveluksessa olevien opettajien pätevoitymistä erityisluokanopettajaksi maksamalla enintään neljän kuukauden ajalta täydet palkkaedut. Tämä on helpottanut kelpoisten erityisluokanopettajien saatavuutta, mutta heistä on edelleen pulaa. Toimiala tulee tehostamaan kouluttautumismahdollisuuksista tiedottamista seuraavien erityisopettajaopintojen hakuvaiheessa. Erityisopettajien kelpoisuus- ja saatavuustilanne on parempi kuin erityisluokanopettajien.

Erityisopetuksen tehtäviä on markkinoitu oppilaitoksissa ja kaupungin peruskouluihin on palkattu erityisopettajaopiskelijoita suorittamaan korkeakouluharjoittelua.

Kelpoisten opettajien saatavuuden edistämiseksi erityisluokanopettajien ja erityisopettajien tehtäväkohtaisia palkkoja on korotettu paikallisella järjestelyerällä.

Ruotsinkielisen perusopetuksen erityisenä haasteena on pula pätevistä luokanopettajista. Laaja opettajien jatko- ja täydennyskoulutus voisi aiheuttaa rekrytointipulaa luokanopettajissa. Ensisijaisena ratkaisuna ruotsinkielisten opettajien ja erityisopettajien saatavuuteen on Helsingissä tapahtuvan ruotsinkielisen opettajankoulutuksen kehittäminen ja laajentaminen. Toimiala tekee tiiviistä yhteistyötä Helsingin yliopiston kanssa ja vie aktiivisesti ajantasaista tietoa ruotsinkielisen opetushenkilöstön saatavuudesta opetus- ja kulttuuriministeriöön.

Koko henkilöstön erityisopetuksen osaamista on lisätty monipuolisella täydennyskoulutuksella, jota tullaan myös jatkossa järjestämään. Lisäksi erilaisten kehittämishankkeiden kautta on lisätty henkilöstön osaamista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee selvittää, miten positiivisen diskriminaation määrärahojen jaossa voidaan ottaa huomioon oppilaiden tarvitsema tehostettu ja erityinen tuki.

Perusopetuksen rahoitusjärjestelmän mukaan yleisopetuksen oppilaat tuovat oppilaskohtaisen hinnan koululle. Erityisoppilaat (integraatiossa olevat ja luokkamuotoiset oppilaat) tuovat oppialaskohtaisen hinnan lisäksi kouluihin lisää (n. 3000 euroa/oppilas) määrärahaa. Tämä koskee kaikkia kouluja.

Positiivisen diskriminaation/ myönteisen erityiskohtelun määrärahaa jaetaan neljän indikaattorin mukaan, jotka ovat:

- ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevien aikuisten prosenttiosuus,
- keskimääräinen vuositulo asukasta kohden,
- vieraskielisten oppilaiden prosenttiosuus ja
- koulun oppilastase oppilaaksiottoalueella.

Koska erityisoppilaat huomioidaan jo koulujen perusrahoituksessa, ei heitä ole huomioitu positiivisen diskriminaation/ myönteisen erityiskohtelun määrärahassa.

Opetuslautakunta päätti 16.5.2017 peruskoulujen rahoitusperiaatteiden uudistamisesta. Samalla päätettiin, että rahoitusperiaatteiden toimivuus arvioidaan ja mahdolliset tarkistustarpeet tuodaan lautakunnan päätettäväksi vuoden 2019 lopulla. Tämän yhteydessä päivitetään positiivisen diskriminaation / myönteisen erityiskohtelun määrärahojen jakamisen kriteerit sekä selvitetään miten tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden määrä voitaisiin ottaa huomioon kriteereissä.

7.2 Tasavertaiset opiskelumahdollisuudet kaupungin lukioissa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee lisätä positiivisen diskriminaation määrärahoja niille lukioille, joissa on tavallista enemmän tarvetta tukitoimille ja opiskelun ohjaukselle.

Opetuslautakunta päätti 1.3.2016 lukioiden positiivisen diskriminaation määrärahasta. Jakoperusteena on lukioiden maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden suhteellinen määrä sekä peruskoulun päättötodistuksen keskiarvo. Positiivisen diskriminaation / myönteisen erityiskohtelun määrärahaa on myönnetty kolmelle lukiolle.

Lisäksi suomenkieliseen lukiokoulutukseen on lisätty viisi uutta opinto-ohjaajaa syksystä 2019 alkaen. Virat on kohdennettu eniten tukitoimia ja opiskelun ohjausta tarvitseviin lukioihin.

Opiskelun tukea vahvistaa myös erityisopettajaresurssin lisäys. Jokaisessa lukiossa tulee olemaan oma erityisopettaja syksystä 2019 alkaen. Aikaisemmin yksi erityisopettaja saattoi vastata useamman lukion erityisopetuksesta.

8.1. Lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalvelujen piiriin

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee lisätä oppilas- ja opiskeluhuollon psykologipalvelujen saatavuutta.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki astui voimaan vuonna 2014. Tämän yhteydessä koulun psykologipalvelut vähenivät jonkin verran perusopetuksessa, mutta niitä lisättiin huomattavasti toisella asteella.

Vuoden 2018 alussa perusopetukseen palkattiin viisi uutta koulupsykologia positiivisen diskriminaation/ myönteisen erityiskohtelun määrärahoilla. Lisäksi vuoden 2019 alussa palkattiin neljä esiopetuksen koulupsykologia. Nykyisen psykologimitoituksen avulla pystytään hoitamaan psykologipalvelut tyydyttävän hyvin siinä laajuudessa, mitä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määritellään. Alueelliset erot psykologipalvelujen tarpeessa ovat kuitenkin suuria perusopetuksessa ja toisella asteella.

Psykologipalvelut kouluissa ja oppilaitoksissa ovat oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti ennaltaehkäiseviä matalan kynnyksen palveluja oppimisen ja opiskelun tukemiseksi. Psykologien tulisi lain mukaan olla keskeisesti mukana ennalta ehkäisevässä työssä koko koulun hyödyksi. Psykologipalveluihin kohdistuu paineita aiempaa hoidollisempaan lähestymistapaan esimerkiksi erikoissairaanhoidon taholta. Tämä muuttaisi toimenkuvaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain hengen vastaiseksi.

Mielenterveyspalvelujen toimivuus on pirstaleinen kokonaisuus, jonka saaminen paremmin toimivaksi edellyttää uudenlaisia yhteistyörakenteita. Tähän vastaa myös osaltaan Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden johtamisrakenne, jonka Hyvinvointisuunnitelman yhtenä keskeisenä teemana on mielenterveyspalvelujen kehittäminen.

8.4 Ostopalvelujen laatu ja sopimusten hallinta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tulee kuntalaisille suunnattujen asiakaspalvelujen kilpailutuksissa järjestää potentiaalisille tuottajille tarvittaessa mahdollisuus tutustua palveluun etukäteen siten, että tuottajat kykenevät tekemään realistisen tarjouksen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on ruoka-, siivous- ja käyttäjäpalveluita kilpailuttaessa velvoittanut tarjouskilpailusta kiinnostuneita palveluntuottajia tutustumaan kohteisiin ennen tarjouksensa jättämistä. Tutustumisella on haluttu varmistaa, että palveluntuottajat tietävät, mistä kohteesta ovat tekemässä tarjousta ja miten kohteen erityispiirteet vaikuttavat tarjottavan palvelun sisältöön.

Vuoden 2018 tarjouspyynnössä asia ohjeistettiin seuraavasti:

”Kilpailutettavat kohteet esitellään palveluntarjoajille ajalla 4.6. - 15.6. 2018 oheisen aikataulun mukaisesti. Tarjouksen jättäminen edellyttää kohteisiin tutustumista.”

Lisäksi tiedotettiin, että:

- tarjoajan edustajan tulee olla paikalla tutustumiskierroksen aloitusajankohtana ja osallistua kohde-esittelyyn sen keston ajan
- tarjouksen jättäminen edellyttää kohteeseen tutustumista
- kohteen esittelyyn osallistuvien tulee kirjata tietonsa osallistujaluetteloon
- kiinteistöjen pohjakuvat jaetaan esittelyssä ja palveluntuottajia pyydettiin huolehtimaan pohjakuviin tehtävistä tarkennuksista.

Käsittely

07.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisäys ensimmäiseksi kolmeksi virkkeeksi:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta näkee, että yleisen, tehostetun ja erityisen tuen resurssit tulee varmistaa budjetin laatimisen yhteydessä nykyistä paremmin. Tehostetun tuen oppilaiden määrän tulisi vaikuttaa koulun saamiin määrärahoihin ja opettajille tulee tarjota mahdollisuuksia saada uusia työkaluja ja osaamista erityisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden kohtaamiseen. Lisäksi tulee varmistaa riittävät resurssit siihen, että koulupsykologille pääsee aina lakisääteisessä määrääjassa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Petra Malinin vastaehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Anna Lyra-Katz, erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi

Tarkastuslautakunta 09.04.2019 § 34

HEL 2018-004974 T 00 03 00

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä arviointikertomuksen vuodelta 2018 sekä hankkia siitä kaupunginhallitukselta ja muilta kaupungin toimielimiltä tarvittavat lausunnot 22.5.2019 mennessä toimitettaviksi kaupunginvaltuustolle yhdessä arviointikertomuksen kanssa.

02.04.2019 Ehdotuksen mukaan

08.05.2018 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

tarkastusjohtaja
Timo Terävä

Lisätiedot

Minna Tiili, arviointipäällikkö, puhelin: +310931036545
minna.tiili(a)hel.fi